

Ve věcech služebního poměru župních zaměstnanců na Slov., kteří v důsledku zák. č. 125/1927 Sb. stali se zaměstnanci zemskými, podobného pozitivního předpisu, jak bylo dovozeno v nál. Boh. A 10.670/1933, není.

Z nař. rozhodnutí bylo tedy podle toho, co uvedeno, přípustné podle čl. 8 odst. 1 zák. organ. odvolání k příslušnému min., a stížnost podaná přímo k nss-u jevila by se podle § 5 zák. o ss nepřipustnou. Leč rozhodnutí žal. úřadu vystupuje na venek jako výrok poslední přípustné správní stolice, jsouc opatřeno právním poučením, že nelze proti němu cestou instanční podati opravný prostředek. Toto právní poučení je ovšem podle hořejších vývodů nesprávné. Ježto pak nesprávné právní poučení nemůže býti straně podle § 71 vl. nař. č. 8/1928 Sb. na újmu, sluší v tom, že st-l byl uveden právním poučením v omyl, takže nepoužil správné právní obrany proti výměru zem. presidenta, totiž odvolání k příslušnému min., spatřovati podstatnou vadu řízení, pro kterou bylo nař. rozhodnutí zrušiti podle § 6 zák. o ss, aniž bylo možno se zabývati meritem sporu.

Č. 12.162.

V o j e n s k é v ě c i: Nárok rozvedené vdovy po pensionovaném gázistovi rak.-uher. armády, převzatém do čsl. armády jako gázista ve výslužbě?

(Nález ze dne 23. listopadu 1935 č. 17.060/35.)

V ě c: Gisela Sch. ve Vídni proti ministerstvu národní obrany o vdovskou pensi.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: Podáním ze 17. března 1933 vznesla st-lka prostřednictvím generálního konsulátu Čsl. republiky ve Vídni na mno žádost, aby jí byla přiznána vdovská pense po Karlu Sch., setníku ve výslužbě, zemřevším dne 26. února 1932, a aby jí bylo uděleno povolení k požívání pense na dále v cizině, kde již před válkou se zdržovala a zaměstnání nalezla, odůvodňujíc žádost tím, že manželství její, uzavřené dne 6. února 1897 s Karlem Sch., bylo u okr. soudu v Rzeszówě dne 18. července 1904 od stolu a lože rozvedeno za souhlasu obou stran na základě prohlášení manželů, že se dohodli o jmění a výživě. St-lka přestěhovala se pak roku 1905 do Vídně, kde navštěvovala obchodní školu, a poněvadž manžel její brzy po rozvodu vojenskou službu opustil, vzdala se st-lka svého času jakýchkoli vyživovacích příspěvků, protože manžel její nebyl s to zaplatiti alimenty. St-lka jest prý činna v rodině, kde spravuje domácnost a vede současně obchodní knihy podniku svého zaměstnavatele. Jest čsl. státní příslušnicí.

Mno nař. výnosem st-lce sdělilo, že nemůže vyhověti její žádosti o přiznání zaopatřovacích platů z těchto důvodů: »Kapitán v. v. Karel Sch. byl přeložen do výslužby 1. prosince 1906 a přestoupil potom do služeb státních drah. Po státním převratu v čsl. armádě nesloužil a byl

přiját do čsl. armády jako gážista ve výslužbě. Nárok pozůstalých po něm na zaopatřovací platy lze odvozovati proto podle zákonů, jichž se dovolává zák. č. 194/1920 Sb., t. j. podle zák. č. 41/1887 ř. z., ježto patří mezi pozůstalé po vojenských gážistech, uvedených v § 104 lit. d) zák. č. 76/1922 Sb. Žadatelka nežila se svým manželem ve společné domácnosti až do jeho smrti. Manželství jejich bylo rozvedeno v roce 1904 a od té doby žila žadatelka odloučeně až do úmrtí svého manžela. Zákon č. 41/1887 ř. z. § 3 písm. c) vylučuje z nároku na důchod vdovu, která nežila se svým manželem až do jeho smrti ve společné domácnosti, neprokáže-li, že na odloučeném žití nemá žádné viny. Žadatelka předložila opis soudního povolení rozvodu, ve kterém jest poznamenáno, že se oba manželé dobrovolně o rozvodu dohodli. Neprokazuje však, že na odloučeném žití neměla viny. Její manžel Karel Sch., kapitán v. v., se oženil po druhé v roce 1916 s Kateřinou A. Platnost tohoto druhého sňatku nebyla dosud zrušena, v důsledku čehož jest tu dosud vdova se třemi nezaopatřenými dětmi. Mno nemohlo by ani dáti v tomto případě povolení k výplatě zaopatřovacích požitků do ciziny, i kdyby žadatelka prokázala nesporně svůj nárok na zaopatřovací platy po kapitánu v. v. Karlu Sch.«.

Rozhoduje o stížnosti, vznesené do tohoto rozhodnutí, řídil se nss těmito úvahami:

Nař. rozhodnutí, jak z obsahu jeho zřejmo, má dva judikátní výroky: 1. odpírá st-lce nárok na vdovské zaopatřovací požitky z důvodu, že nežila se zemřelým v době jeho smrti ve společné domácnosti a neprokázala, že na odloučeném žití nemá žádné viny, a pro případ, že by nárok měla, 2. nevyhovuje žádosti za udělení povolení k výplatě vdovských zaopatřovacích požitků do ciziny.

Stížnost napadá oba tyto výroky a vytýká prvnímu vadnost řízení z důvodu, že žal. úřad vydal rozhodnutí, aniž předem provedl potřebná šetření, dovozujíc, že st-lka již ve své žádosti o tyto požitky uvedla, že manželství její se zemřelým bylo okres. soudem v Rzeszówě dne 18. července 1904 od stolu a lože za souhlasu obou stran rozvedeno. Na tomto rozvodu nemá prý st-lka žádné viny, ježto manželství rozrušil svým lehkomyšlným životem její manžel nadělav značné dluhy, takže bylo nebezpečí, že bude museti vojenskou službu opustiti. Avšak přes to, že rodiče st-lčiny velkou část těchto dluhů zaplatili a též příbuzní manželovi mnoho peněz vydali, aby mu umožnili nadále vojenskou službu, byl přece v roce 1906 nucen vystoupiti z aktivní služby rak.-uh. armády a dáti se přeložiti do výslužby, načež dostal místo u Severní dráhy, po jejímž postátnění byl přijat do služeb u státní dráhy a byl posléze jako železniční úředník činný v P.

Nss nemohl tuto výtku uznati důvodnou.

Podle § 104 d) zák. č. 76/1922 Sb. o vojenských zaopatřovacích požitcích přísluší pozůstalým po gážistech býv. rak.-uh. armády, kteří byli jako gážisté ve výslužbě přijati do čsl. armády, zaopatřovací požitky — mají-li na ně nárok — podle zákonů, jichž se dovolává zák. č. 194/1920 Sb., t. j. podle zákonů, které platily v býv. rak.-uher. mocnářství v den 28.

října 1918, tedy podle ustanovení zák. č. 41/1887 ř. z., pokud se týče uher. zák. čl. LI:1871. Zákon č. 41/1887 ř. z. — upravuje pak v §§ 1 a 2 nárok na zaopatřovací požitky vdovy po vojenském gážistovi — stanoví v § 3 písm. c), že z nároku na vdovský důchod jest vyloučena vdova, která nežila se svým manželem v době jeho smrti ve společné domácnosti, neprokáže-li, že na odloučeném žití nemá žádné viny.

Z ustanovení toho vyplývá, že vdova, která se svým manželem nežila v době jeho smrti ve společné domácnosti, nemá zásadně nároku na vdovské zaopatřovací požitky. Ze zásady té připouští však zákon výjimku, když odloučeně žijící vdova prokáže, že na odloučeném žití nenese viny. Ukládá tedy zákon sám důkazní povinnost vdově, jestliže i v tom případě, že žila odloučeně od svého manžela v době jeho smrti, přes to uplatňuje nárok na vdovské požitky, neukládá však úřadu povinnost, aby z moci úřadu konal šetření o tom, zda odloučené žití zavinil zemřelý manžel, nebo odloučeně žijící manželka.

V daném případě není o tom sporu, že st-lka se zemřelým svým manželem v době jeho smrti nežila ve společné domácnosti, a ze správních spisů (ze žádosti st-lky o vdovskou pensi) jest zřejmo, že ve správním řízení st-lka vůbec ani netvrdila, tím méně nějaký důkaz nabídla úřadu o tom, že odloučené její žití zavinil zemřelý manžel; neměl tedy žal. úřad vůbec podkladu k provádění nějakého šetření.

Uvedla-li st-lka důvod zavinění manželova na odloučeném žití teprve ve stížnosti k nss-u, ať již jej spatřuje v lehkomyšlném způsobu jeho života, či posléze v uzavření druhého manželství bez provedení rozluky manželství s ní uzavřeného (zločinu dvojženství), jde o důvody, kterými se žal. úřad pro nedostatek jich uplatnění nezabýval, a k nimž proto ani nss vzhledem k ustanovení § 5 zák. o ss jako k nepřipustným novotám nemůže přihlížeti.

Jest tudíž výtka vadnosti řízení lichá. Za tohoto skutkového stavu, jež měl žal. úřad před sebou, nebyla pak st-lčina žádost odůvodněna.

Ježto pak stížnost proti výroku ad 1. jiných námitek neuplatňuje a tedy neprokázala, že by st-lce nárok na vdovské požitky příslušel, nemusel se nss ani zabývatí další její námitkou směřující proti výroku žal. úřadu zmíněnému pod č. 2., který byl vydán jen pro případ, že by st-lce nárok na tyto požitky příslušel. Neboť nemá-li st-lka nároku na požitky ty vůbec, nemůže ani býti řeči o povolení k jich požívání v cizině podle § 115 zák. č. 76/1922 Sb.

Č. 12.163.

V á l e č n í p o š k o z e n c i : * Vládní nařízení č. 363/1922 Sb., pokud v odstavci 5 k § 4 zák. č. 142/20 Sb. stanoví, že pro součet příjmů, které má válečný poškozenec jednak z některého podniku jmenovaného v § 4 odst. 1 cit. zák., jednak z pramene jiného, platí všeobecná hranice podle § 2 cit. zák., není kryto zákonem.

(Nález ze dne 23. listopadu 1935 č. 19.649/35.)